

ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

**ДОНИШКАДАИ ОМУЌЗОРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР ШАҲРИ ПАНҶАКЕНТ**

МАХЗАНИ ИЛМ/ПАЁМИ ДОНИШКАДА, 2021, № 2.

МАВОДИ

он-лайн ва офф-лайн анҷумани илмӣ-амалии байналмилалии апрелӣ дар мавзӯи “Масоили мубрами улуми иҷтимоӣ-гуманитарӣ, риёзӣ ва дақиқ дар замони муосир”, 26 апрели соли 2021 дар Донишкадаи омӯзгории Тоҷикистон дар шаҳри Панҷакент

СОКРОВИШНИЦА НАУКИ/ВЕСТНИК ИНСТИТУТА, 2021, № 2.

МАТЕРИАЛЫ

научно-практической международной апрельской он-лайн и офф-лайн конференции, на тему «Актуальные проблемы общественно-гуманитарных, точных и естественных наук в современную эпоху», 26 апреля 2021 года в Таджикском педагогическом институте в городе Пенджикент

TREASURY OF SCIENCE/BULLETIN OF THE INSTITUTE, 2021, No. 2.

MATERIALS

of the scientific and practical international April online and off-line conference, on the topic "Actual problems of social and humanitarian, exact and natural sciences in the modern era", April 26, 2021 at the Tajik Pedagogical Institute in the city of Penjikent.

Панҷакент – 2021

ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

**ДОНИШКАДАИ ОМУЌЗОРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР ШАҲРИ ПАНҶАКЕНТ**

МАХЗАНИ ИЛМ/ПАЁМИ ДОНИШКАДА, 2021, № 2.

МАВОДИ

он-лайн ва офф-лайн анҷумани илмӣ-амалии байналмилалии апрелӣ дар мавзӯи “Масоили мубрами улуми иҷтимоӣ-гуманитарӣ, риёзӣ ва дақиқ дар замони муосир”, 26 апрели соли 2021 дар Донишкадаи омӯзгории Тоҷикистон дар шаҳри Панҷакент

СОКРОВИШНИЦА НАУКИ/ВЕСТНИК ИНСТИТУТА, 2021, № 2.

МАТЕРИАЛЫ

научно-практической международной апрельской он-лайн и офф-лайн конференции, на тему «Актуальные проблемы общественно-гуманитарных, точных и естественных наук в современную эпоху», 26 апреля 2021 года в Таджикском педагогическом институте в городе Пенджикент

TREASURY OF SCIENCE/BULLETIN OF THE INSTITUTE, 2021, No. 2.

MATERIALS

of the scientific and practical international April online and off-line conference, on the topic "Actual problems of social and humanitarian, exact and natural sciences in the modern era", April 26, 2021 at the Tajik Pedagogical Institute in the city of Penjikent.

Панҷакент - 2021

МАХЗАНИ ИЛМ/ПАЁМИ ДОНИШКАДА / ВЕСТНИК ИНСТИТУТА, 2021, № 2.
МАВОДИ он-лайн ва офф-лайн анчумани илмӣ-амалии байналмилалии апрелӣ дар мавзӯи “Масоили мубрами улуми иҷтимоӣ-гуманитарӣ, риёзӣ ва дақиқ дар замони муосир”, 26 апрели соли 2021 дар Донишкадаи омӯзгории Тоҷикистон дар шаҳри Панҷакент. – Панҷакент, 2021. – 785 с.

СОКРОВИШНИЦА НАУКИ/ВЕСТНИК ИНСТИТУТА, 2021, № 2. МАТЕРИАЛЫ
научно-практической международной апрельской он-лайн и офф-лайн конференции, на
тему «Актуальные проблемы общественно-гуманитарных, точных и естественных наук
в современную эпоху», 26 апреля 2021 года в Таджикском педагогическом институте в
городе Пенджикент. – Пенджикент, 2021. – 785 с.

TREASURY OF SCIENCE/BULLETIN OF THE INSTITUTE, 2021, No. 2. MATERIALS of
the scientific and practical international April online and off-line conference, on the topic
"Actual problems of social and humanitarian, exact and natural sciences in the modern era",
April 26, 2021 at the Tajik Pedagogical Institute in the city of Penjikent. – Penjikent, 2021. –
785 s.

Ҳайати таҳрирӣ/Редакционная коллегия:

Ансори М.К. – раис, М.Одиназода, М.Имомзода, Н.Салимӣ, Ч. Ҷӯразода,
Н.Ғаффаров, Петрусевич А.А., Дайырбеков С.С. (Қазоқистон), Боранбаев С.
Р.(Қазоқистон), Аханов Б.Ф. (Қазоқистон), Шынгысбаев Б. М. ., Тлеукеева А. Е.
(Қазоқистон), Исраилова Ж. С. (Қазоқистон), Абилдаева Г. С. (Қазоқистон),
Шатырбекова А.А. (Қазоқистон), Саржанова К. Б. (Қазоқистон), Небесаева Ж. О.
(Қазоқистон), Бекетова Г. Т., Кобулов Э., Эшов Б.Дж., Холикова Р.Э., Эркинов А. С.
(Ўзбекистон), Воҳидов Ш.Х. (муҳаррири масъул), Шарифова Г.Х. (муовини раис ва
котиби масъул), Ансоров С.М., Кўчмуродов А.

Муқарризон/рецензенты:

Калинин М.Ю., доктори илмҳои техника, проф. (Беларусь)
Аллаева Н., доктори илмҳои таърих (Ўзбекистон)
Қобулов Э., доктори илмҳои таърих, профессор (Ўзбекистон)
Бегалинова К.К. доктори илмҳои фалсафа, профессор Қазақстан

Баъзе фикр ва хулосаҳои дар маҷмӯа омада бо нуқтаи назари таҳририят созгор
наомаданаҷ мумкин аст. Барои дурустии иқтибос, ҳавола ва пайнавиштҳо дараҷаи
илмӣ, услуб ва баёни мақолаҳо муаллифҳо масъуланд.

Мнение редколлегии не всегда совпадает с мнением авторов. За достоверность
цитат и ссылок, научный уровень, стилистику статей ответственные авторы.

Дар асоси қарори Шӯрои олимони Донишкадаи омӯзгории Тоҷикистон дар шаҳри
Панҷакент ба нашр тавсия дода шуд (суратчаласаи № 9 аз 22 апрели соли 2021).

- Набудани лабораторияҳои виртуалӣ, ки бо забони тоҷикӣ таърих мекунад.
- Эҳтиёҷ ба саҳифазор ва нармафзорҳои бо стандартҳои махсус амалкунанда.

Яке аз омилҳои таъсиррасонӣ ва боварӣ ҳосил кардан ба дониши азхудкардаи худ дар раванди омӯзиш истифода бурдани лабораторияи виртуалӣ мебошад.

Таҷрибаҳои ҷаҳонӣ собит намудаанд, ки чунин омилҳо сабабгори нуфуз ва мартабаи лабораторияи виртуалӣ дар омӯзиши илм гардид:

1. Мавҷудият: хусусияти ҷуғрофӣ сарфи назар гардида, дар ҳар замон новобаста аз вақти астрономӣ дастраст аст.

2. Мушоҳидаҳо: машғулиятҳои лабораториро дар доираи васеи иштирокчиён гузаронида, ҳатто сабти электронии онро нигоҳ доштан мумкин.

3. Дарстрасӣ: доираи васеи одамон, аз ҷумла маъҷубон дастрас карда, аз омӯзиш ва амалия баҳра мегиранд.

4. Амният: метавон алтернативаи бехатарро аз таъсироти беруна ҳифз кард.

Фазои омӯзиши виртуалӣ фазои иттилоотии тарроҳишуда мебошад. Муҳити виртуалии таълим (аз нуқтаи назари технологӣ), - фазои иттилоотӣ барои фаъолияти муштараки иштирокчиёни таълим буда, раванDEST, ки тавассути технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ тавлид мешавад, аз ҷумла маҷмӯи асбобҳо ва технологияҳои компютерӣ, ки имкон медиҳанд мундариҷаи муҳити таълимро идора кунед[1,с.5].

Ҷамагуна веб сайтҳо фазои иттилоотии сохташуда мебошанд. Барои муҳити омӯзиш талаботи функционалӣ сершумор аст ва то ҳол ба таври мунтазам омӯхта нашудааст. Истифодаи иттилоот дар ҳамкории таълимӣ, ки барои тавлиди воқунишҳои динамикӣ истифода мешавад, ҳифз карда мешавад. Бо тавсифи васеи муҳити омӯзиши виртуалӣ, мо самаранокии ин муҳитро зерӣ суол мегузорем. Оё он самаранокии таълимро боло мебарад?. Дар фикр фуру рафта эҳтимолан ҷавоби “Ҳа” ва шояд ҷавоби “На”- ро мегӯем. Ба ҳар ҳол агар исботи баргарӣ дар робита ба натиҷаҳои омӯзиш вучуд надошта бошад ҳам, эволютсия бозистода намешавад. Масъала дар он нест, ки далелҳо исбот карда шаванд, балки масъала бояд дарк карда шавад. Самаранокии омӯзиш ба контексти педагогӣ вобаста аст: сценарияи педагогӣ, ки дар он барномаи таълим муттаҳид карда шудааст; дараҷаи иштироки омӯзгорон, ҷаҳорҷӯбаи вақт, инфрасохтори техникӣ ва ғайра.

Аввалин имконияти муҳити омӯзиши виртуалӣ ин аст, ки ҳамкории муштаракро бо роҳҳои гуногун дастгирӣ мекунад ба монанди: асинхронӣ, матн дар асоси аудио ё видео, як ба як, як ба бисёр ва ғайра, ки ин амортизаторҳо оқибатҳои имконпазирро муайян мекунад. Фазои виртуалӣ фазоест, ки ҳамчун эҷоди саноати омӯзишӣ шинохта шудааст. Мо наметавонем пешгӯӣ кунем, ки муҳити омӯзиши виртуалӣ ба таъсирбахшии омӯзиш таъсир мерасонад, як нуқтаи муҳим барои ба назар гирифтани он ин аст, ки фазои виртуалӣ, фазои кушод ва фазое мебошад, ки метавон равишҳои навро санҷид.

Порталҳои интернетӣ метавонанд бо як қатор аломатҳо дар фазои маҷозӣ тасниф шаванд:

Воқеияти лабораторияҳои виртуалӣ.

Усулҳои ҳамкорӣ байни одамон дар фазои виртуалӣ(хусусияти интерактивӣ).

Мавҷудияти тафтиши автоматии натиҷаҳо.

Чунин хусусиятҳо аз рӯи бисёр нишондиҳандаҳо муайян карда мешавад, аз ҷумла аломатҳои техникӣ онҳо(платформаи таҳияшавандаи курсҳо, василаи амалисозӣ), инчунин концептуалӣ, ки аз рӯи моделҳои таълим таҳия мешаванд. Таснифот дар системаи муносибатҳои “портал - лабораторияи виртуалӣ – одам”, метавонанд ба хусусияти модел асос ёбад. Албатта, гурӯҳҳои одамон мавҷуданд, ки бо дифференсияи беруна(масалан, таҳсил дар хона ё бурун аз он, одамони дорой эҳтиёҷоти

махсус) таҳсилӣ илм мекунад, ки барои онҳо фаъолияти бомуваффақият аст. Асоси илмӣ ва педагогии ташаккули модели назариявии як лабораторияи виртуалӣ мувофиқати қобилиятҳои дидактикӣ, психологӣ, ташкилӣ ва техникӣ ба парадигми таҳсилоти муосир мебошад, ки ба муносибати афзалиятнок ба иттилоотсозии таълим асос ёфтааст. Модели назариявии лабораторияи виртуалӣ дар таълим, аз ҷумла принципҳои бунёдии эҷодиёт, системаи мақсадҳо ва вазифаҳо, шароити ташкили самарабахши фаъолияти он, модулҳои сохтори ҷузъҳои он, технологияҳо барои навсозии динамикӣ ва вазифаҳои репродуктивии он дар заминаи назарияи рушди таълими маҷозӣ нигаронида шудааст. Модели лабораторияи виртуалии дидактикаи инноватсионии компютерӣ дар се сатҳ вучуд дошта метавонад: концептуалӣ, ки типологияи маводи таълимиро дар асоси вазифаҳои педагогии онҳо инъикос мекунад; сохторӣ, ки сохтори дохилии ҳар як ҷузъи лабораторияро ифода мекунад; мавзӯӣ, ки хусусияти татбиқи технологияҳои инноватсиониро дар омӯзиши фанҳои алоҳидаи таълимӣ инъикос мекунад[5,с.3]. Ҳамин тариқ, бо дар назардошти ҳолатҳои дар боло номбуршуда, таҳнологияи нави таълим раванди таълимро оптимизатсия мекунад, то дар шароити онҳо фаъолияти таълимӣ мукамал гардад.

Адабиёт:

15. Вайндорф-Сысоева М.Е. Виртуальная образовательная среда: категории, характеристики, схемы, таблицы, глоссарий: Учебное пособие. – М.: МГОУ, 2010. – 102 с.

16. Селиванов В.В., Селиванова Л.Н. Виртуальная реальность как метод и средство обучения // Образовательные технологии и общество. 2014. Т. 17, № 3. С. 378–391.

17. Хуторской А. В. Современная дидактика : учебник для ВУЗов. СПб. : Питер, 2001. С. 402-405.

18. Trukhin A. V. Ispol'zovanie virtual'nykh laboratoriy v obrazovanii // Otkrytoe i distantsionnoe obrazovanie. 2002. № 4 (8). S. 67-69.

19. Остроух А.В., Николаев А.Б. ПРОЕКТ РАЗРАБОТКИ ВИРТУАЛЬНЫХ ЛАБОРАТОРНЫХ РАБОТ В СРЕДЕ ILABS // Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований. – 2013. – № 11-1. – С. 36-38;

20. Фомина М.Н. Инновационные процессы в высшем образовании как фактор становления гражданского общества // Личность. Культура. Общество. 2010. Т. XII. Вып. 2. № 55-56. 496 с

21. Бутко Е.Я. Эволюция дистанционного образования // Дистанционное и виртуальное обучение. 2016. - № 5. - с.53-61.

***

Ҳаётова Нафиса Закировна,

БухДУ, “Миллий ғоя, маънавият асослари ва ҳуқуқ таълими” кафедраси
ўқитувчиси

Бобомуродова Мехринисо Бобомуродовна,

БМТИ-магистранти

ТАЪЛИМ ТИЗИМИДАГИ ИСТИҚБОЛЛИ ИСЛОҲОТЛАР
(ўрта-махсус, касб-хунар таълими мисолида)

Аннотация: Ушбу мақолада Бухоро шаҳрида сўнгги йилларда ўрта-махсус, касб-хунар таълими тизимидаги ислохотлар, ўзгаришлар ҳақида маълумотлар келтирилган. Бухоро шаҳридаги касб-хунар коллежларининг оптималлашуви таҳлил қилинган.

Key words: узлуксиз таълим, академик лицей, касб-хунар коллежи, ислохот, профессионал таълим, техникум, сиртқи таълим, ҳаракатлар стратегияси,

Ўтган йилларда таълим тизимини ислох қилиш жараёнида Ўзбекистон Республикасида мустаҳкам ҳуқуқий ташкилий, моддий-техник база яратилди. Бу юқори салоҳиятли баркамол ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялашда кўмаклашди. Шунингдек мамлакатимизда ёш авлодни ҳар томонлама баркамол этиб тарбиялашдек устувор вазифа эканлиги уларга янада кенг имкониятлар яратиш йўлида олиб борилаётган ислохотларда ўз аксини топмоқда. Айниқса, узлуксиз таълим, касб-хунарни ривожлантиришга эътибор йигит-қизларнинг жамиятда муҳим ўрин эгаллашлари учун кўмак бермоқда.

Олиб борилган таълим тизимидаги босқичма-босқич ислохотлар доирасида ўтган давр мобайнида республиканинг барча ҳудудларида бўлгани каби Бухоро вилоятида ҳам фаолият юритаётган таълим муассасалар сони кўпайди.

Бухоро шаҳрида таълим соҳасидаги сиёсат 1997 йил 29 августда қабул қилинган “Таълим тўғрисида”ги қонун ҳамда Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида ўз аксини топди. Кадрлар тайёрлаш миллий дастури 3 босқичдаги ислохотлар асосида амалга оширилди. Шу қонун асосида шаҳарда 1997 йилда 21 та ўрта махсус касб-хунар коллежлари ва академик лицейлар, 44 та умумтаълим мактаблар, 77 та мактабгача таълим муассасалари фаолияти йўлга қўйилди[1]. Лекин ташкил этилган лицей ва касб-хунар коллеж битирувчиларининг иш билан таъминланишига муаммоларнинг келиб чиқиши сабабли бу борада қониқарли натижага эришилмади.

Сўнги 4 йил давомида таълим тизимида амалга оширилган ислохотлар Президент Шавкат Мирзиёевнинг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғриси”даги фармонида ижтимоий соҳа, хусусан таълим ва илм-фан соҳаларини такомиллаштириш борасида қатор вазифалар белгиланган. Ҳужжатда таълим муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, янги таълим муассасалари қуриш, мавжудларини реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш баробарида уларни замонавий ўқув ва лаборатория жиҳозлари, компьютер техникаси, ўқув-методик қўлланмалар билан таъминлаш назарда тутилган. Ижтимоий соҳага оид Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Вазирлар Маҳкамасининг етмишга яқин фармони, қарор ва фармойиши қабул қилинди. Бу том маънода таълим тизимидаги ўзгариш ва янгиланишлар жараёнини бошлаб берди.

2019 йилнинг бошида келиб, Бухоро вилоятида 87 та ўрта –махсус касб-хунар таълими муассасалари фаолият юритиб, улардан академик лицейлар сони 6 тани ва касб-хунар коллежлари сони 81 тани ташкил қилган. Бухоро шаҳрининг ўзида 17 та касб-хунар коллежи, 3 та лицей фаолият юритиб келган.

Шуни айтиш жоизки, ўтган давр мобайнида амалга оширилган ислохотларни, яъни умумий ўрта, ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш, 12 йиллик мажбурий таълимга ўтиш натижаларини таҳлил қилиш, ҳозирги ўрта махсус, касб-хунар таълими тизими бугунги кун талабларига жавоб бермаслигини кўрсатди.

Президент Шавкат Мирзиёев бошлаб берган ислохотдан кейин таълимнинг янги концепцияси шакллантирила бошланди. Дастлаб мактабгача ва мактаб таълими борасида кучли ислохотлар ўтказилиб, ундан кейинги босқич эса профессионал таълимда жуда катта янгиликлар амалга оширилди. Ушбу соҳадаги мавжуд муаммоларни тизимли равишда ҳал қилиш, касб-хунар таълими тизимини тубдан такомиллаштириш ва ривожлантириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси

Президентининг 2018 йил 25 январда “Умумий ўрта, ўрта махсус ва касб-хунар таълими тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармони қабул қилинди [2]. Хужжатда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Ўрта махсус, касб-хунар таълими маркази негизида янги марказ ташкил этилиши қайд этилди. Тасарруфида касб-хунар коллежлари бўлган вазирликлар, идоралар, хўжалик бирлашмалари, тижорат банклари, йирик корхоналар билан биргаликда соҳада ягона давлат сиёсатини амалга ошириш каби вазифалар марказнинг асосий вазифаларидан этиб белгиланди.

Сўнгги тўрт йилликда узлуксиз таълим тизимини янада такомиллаштиришга, сифатли таълим хизматларидан фойдаланишни оширишга алоҳида эътибор берилиб, олиб борилган ислохотлар таълим тизимида жуда катта туб бурилиш бўлди. Жумладан, таълим жараёнини узлуксизлигини таъминлаш борасида 11 йиллик таълимни қайта тиклаш, унинг қошида ўқув касб курсларини ташкил қилиниши, шу қатори 2019 йил 6 сентябрда Президентнинг “Профессионал таълим тизимини янада такомиллаштиришга доир қўшимча чора тадбирлар тўғрисида” фармони [3] бу соҳада жуда катта ўзгаришларга олиб келди. Касб-хунар таълими илгари фақат тўққизинчи синф битирувчилари учун мўлжалланган бўлиб, ҳарбий хизматга бориб келганлар ёки иккинчи мутахассисликни ўзлаштирмоқчи бўлганлар учун имконият бўлмаган. Эндиликда белгилаб берилган тизим ҳамма учун очиқ бўлиб, ихтиёрий ёшда ихтиёрий йўналиш бўйича таҳсил олиши мумкин. Ҳозирги кунда коллежда кадрлар тайёрлаш халқаро таснифлагичнинг камида 3-даражасига мос таълим дастурларини тамомлаган, камида умумий ўрта маълумотга эга бўлган шахслар ҳисобидан ҳаёт давомида таълим олиш принципи асосида кадрлар ва мутахассисликларнинг мураккаблигидан келиб чиққан ҳолда 2 йилгача муддатда кундузги, кечки ва сиртқи таълим шаклларида давлат буюртмаси ҳамда тўлов-контракт асосида кадрлар тайёрлаш асосий мақсад сифатида белгиланди. Шу мақсад асосида Касб-хунар таълими муассасаларини мақбуллаштириш ҳамда касб-хунар таълими муассасаларининг янги тармоғини шакллантириш бўйича тайёрланган Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Касб-хунар таълим тизимини янада такомиллаштиришга доир ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармони лойиҳасига мувофиқ Бухоро вилоятидаги 81 та касб-хунар коллежлари қуйидаги тартибда оптимизация қилиниб, белгиланди:

- 5 та касб-хунар коллежлари олий таълим муассасалари қувватларини ошириш, истиқболда хорижий олий таълим муассасалари ва уларнинг филиалларини ташкил этиш учун бериш;

- 4 та касб-хунар коллежлари Олий таълим муассасаларининг кўп тармоқли ўқув марказлари ва амалиёт полигонларини ташкил этиш учун бериш;

- 5 та касб-хунар коллежлари Ўзбекистон Республикаси Президенти, Вазирлар Маҳкамасининг қарор ва топшириқлари асосида касб-хунар коллежларининг бино ва иншоотларини вазирлик, идоралар ва ташкилотларга бино сифатида бериш;

- 21 та касб-хунар коллежлари таълимнинг Халқаро стандарт таснифлагичининг 3-даражасига мос келувчи дастурлар асосида 9-синф битирувчилари таркибидан ёшларнинг профессионал таълим олишини таъминлайдиган “Касб-хунар мактаблари” сифатида фаолият кўрсатиши;

- 8 та касб-хунар коллежлари “Коллежлар” сифатида таълимнинг Халқаро стандарт таснифлагичининг 4-даражасига мос келувчи дастурлари асосида иқтисодиёт тармоқларини комплекс ривожлантириш, хорижий инвестицияларни жалб қилиш, стратегик муҳим аҳамиятга эга бўлган лойиҳалар асосида яратиладиган янги иш ўринларини малакали мутахассислар билан тўлдиришга йўналтирилган вазирликлар, идоралар ва ташкилотлар тасарруфида фаолият кўрсатиш;

- 6 та касб-хунар коллежлари “Техникумлар” сифатида Халқаро стандарт таснифлагичининг 5-даражасига мос келувчи дастурлари асосида олий таълим тизими билан интеграциялашган, вазирлик, идора, ташкилотлар тизимида фаолият кўрсатиш.

Шу билан бирга, 1 та касб-хунар коллежи “Касб-хунар маркази” сифатида фаолият кўрсатиши учун Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги тасарруфига, 20 та касб-хунар коллежлари умумтаълим мактабларига бино сифатида Халқ таълими вазирлиги тасарруфига ўтказилди[4]. Натижада ҳозирги кунда Бухоро вилоятида 8 та коллеж, 8 та техникум ва 21 та касб-хунар мактабларига 2020-2021 ўқув йилида ўқиш жараёнлари бошланган.

Хулоса қилсак, коллежларнинг қисқартирилиши билан бирга техникум ва касб-хунар мактабларининг ташкил этилиши асосан ҳудуддаги керакли мутахассис-кадрларнинг етишмаслиги муаммоси ечимига қаратилди ва шу аснода техникум ва касб-хунар мактаблари ташкил этилди. Бухоро шаҳрининг ўзида Бухоро енгил саноат ва педагогика касб-хунар коллежи – Бухоро шаҳар касб-хунар мактабига айлантирилди, Бухоро нефт ва газ саноати коллежи коллеж сифатида сақланиб қолинди. Бухоро архитектура ва қурилиш коллежи эса Бухоро ирригация-мелиорация ва архитектура касб-хунар коллежи сифатида фаолиятини давом эттирадиган бўлди, Бухоро туризм коллежи, Бухоро автомобиль ва йўллар касб-хунар коллежи, Бухоро солиқ коллежи, Бухоро тиббиёт коллежи, Бухоро вилояти юридик коллежи техникум сифатида фаолият юритиши ташкил қилинди [5]. Натижада ҳозирги кунда Бухоро шаҳрида 2 та касб-хунар коллежи, 1 та касб-хунар мактаби, 5 та техникум сифатида 2020-2021- ўқув йилида ўз фаолиётларини бошладилар. Умид қиламизки, “Янги Ўзбекистон –янгича дунёқараш” ғояси замирида олиб борилаётган ўрта махсус таълим тизимидаги ислохотлар тез йилларда ўз ижобий натижаларини намоён қилади.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Зияева Д.Ҳ. Ўзбекистон шаҳарларининг энг янги тарихи:ислохотлар ва модернизация жараёнлари. Т.2016 й, 88-бет
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони. Умумий ўрта, ўрта махсус ва касб-хунар таълими тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида. Бухоронома. 2018 й 3 феврал (№ 10)
3. Бухоро шаҳар ҳокимлиги аппарати ахборот хизмати маълумотлари
4. Бухоро вилояти касбий таълимни ривожлантириш ва мувофиқлаштириш ҳудудий бошқармасининг 2020 йил 28 май 01-681-сонли хати

***

Ҳайитов Жаҳонгир Шодмонович,

Бухоро давлат университети “Жаҳон тарихи” кафедраси. (PhD)

XX АСРДА МАРКАЗИЙ ОСИЁ БОҒДОРЧИЛИГИГА ЯНГИ НАВЛАРНИ КИРИБ КЕЛИШ ТАРИХИ

Марказий Осиё минтақасининг катта қисмини тоғ ва тоғолди ҳудудлари ташкил қилади. Шундан келиб чиқиб Россия империяси ва Совет ҳокимияти даврида ушбу